

merőlegesen 2 új árok került elő, valamint tőlük K-re egy nagyméretű, mély gödör („farkasverem?”) részlete. A déli kapu erősítésével eddigi ismereteink szerint mindenben megegyezett a K-i oldalon, az ún. „vízi bástya” K-i, Tisza felőli oldalán lévő erősítésrendszer. Mindkettő részlet hallatlanul fontos, ugyanis hazánkban eddig egyetlen tatárjárás előtti kolostor erősítésrendszerét sem tárták még fel.

Az ún. „fakolostor” időszaka (13. sz. végétől a 15. sz. közepéig):

A D-i kaputorony előtti szelvényekben feltártuk az épületegyüttes II. D-i szárnyának a 4–5–6–7. szintjét. Ezzel az alaprajz D-i része jelentősen kiegészült. A most napvilágra került helyiségek gazdag leletanyagot is szolgáltatottak.

A feltárási terület középső részén a „fakolostor” K-i szárnyának 5–6. helyiségeiben dolgoztunk, ahol feltártuk a 2–3–4–5. és 6. szinteket. Ezekben a helyiségekben lehetett a sütőház, mivel több helyiségben is szokatlanul nagyméretű kenyérsütő kemence maradványait találtuk meg. Az igen masszívan megépített kemencék sütőfelületei alá több zsákra való kerámiatöredéket fektettek.

A mezőváros kora (15. sz. közepétől–16. sz. végéig):

A települési időszak sajnos csak a feltárási területünk ÉK-i részén létezik, mivel a 70-es években egy tereprendezéssel a többi helyen elpusztították. A most megnyitott új szelvényünkben egy ház részlete került elő, melynek teljes kibontását már a jövő évre kellett halasztanunk.

VÁLYI KATALIN

295. Ölbő, II. kavicsbánya

(Vas megye) Ő

2008. május 19-én régészeti szakfelügyeletet végeztünk a bányatelek területén (Hrsz.: 0143/15). Az elsődleges terepszemle és talajtani profilok átnézése után a terület Ny-i felén 20–25 cm mélyen egy hamvasztásos sír őskori edényének aljtöredéke és emberi hamvasztott csontok kerültek elő.

2008. május 23-án elvégeztük a hamvasztásos sír leletmentését. Az urna a mai járósinttől 20–25 cm mélyen, a leendő bányaművelés alá vont terület Ny-i szélén fekete agyagos öntéstalajból került elő. Az edényt a kalcinátumokkal együtt szájjal lefelé helyezték az altalajba. Feneke a gyakori mezőgazdasági művelések során már elpusztult.

Az edényt beszállítottuk a Savaria Múzeumba.

Munkatársak: Szilasi Attila Botond régésztechnikus, Kiss E. Csaba restaurátor.

ILON GÁBOR

296. Öskü, Bánat-puszta

(Veszprém megye) Ró

A 015 hrsz. telken szántóföldi művelés által bolygatott római kori épület kiterjedésének, jellegének és bolygatottságának megállapítására régészeti hitelesítő feltárást végeztünk 2008. szeptember 8. és október 14. között a

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal vis maior keretének terhére. A kutatásra egy 30×30 m-es felületen kutatóárkot jelöltünk ki, összesen 16 darabot, egy 2×33 m hosszút, illetve 15, átlagosan 10 m hosszú és 180 cm széles árkot.

Az árkokban egy 20,5×16,2 m alapterületű, 5 helyiséges kőépület rajzolódott ki. A felmenő falak egy-két rövid szakasz kivételével teljesen hiányoztak, gyakorlatilag az alapozást sikerült megfognunk. Ellenben az épület közvetlen közelében észlelt téglás-köves omladékréteg sok helyen, kevés bolygatástól eltekintve, eredeti helyén került elő. A felszíni, kevert rétegben újkori ekevasat is találtunk.

A falak alapozásánál két mélység változott: a főfalakat mélyebben alapozták, itt a falak alapozásánál használt köveket, az alsó 2–3 sorban egyszerűen földbe döngölték, és csak a felső szakaszokon használtak meszes-kavicsos, sárgásfehér habarcsot. Az osztófalak esetében csak a legalsó 1 kősor került elő, részben, földbe rakva, részben habarccsal megerősítve. A II. számú, DK-i zártfal esetében jelentkezett falváltás: ÉK-i végében földbe rakott a fal, és csak a tetején jelentkezett habarcsnyom, majd az I. helyiség sarokpontjától kb. 50 cm-re DK-re már lazább szerkezetű, földbe rakott falszakasz futott tovább. A két szakasz alapozási mélysége megegyezett. A falak jelenlegi, mérhető magassága 16–70 cm között változott. A falakon vakolatnyomot nem találtunk, és nem volt a törmelék között sem vakolat-, sem freskómaradvány. A falak iránya a D-i szektorban nem teljesen párhuzamos az É-i, 1–2. helyiség falaival, nem zárható ki, hogy az épületnek több építési periódusa volt.

A járósint az épületen kívül a törmelékes, köves tegulás barna réteg aljával egyezhetett meg. A lezuhant tetőfedő téglák sok esetben eredeti helyükön őrződtek meg. A minimális bolygatás ellenére teljesen összeilleszthető, nagyméretű darabokra voltak törve. Az épületen belüli járósintet nem lehetett egyértelműen megfogni. A falak környékén felhalmozódott omladék alatt barna, szemcsés réteg jelentkezett, amely már átmenet volt az altalajba. Ennek a barna rétegnek a felső részén gyűjtöttünk még leletanyagot, zömében kerámiatöredékeket.

A 2. helyiségen belül, a törmelékréteg alatt vékony, fehér murvás réteg jelentkezett, amely K felé kissé mélyült, és egy szakaszon megfigyelhető volt az 1. helyiségen belül is. Ez a réteg az I. fal zoklijának tetejéhez futott be. Ezenkívül a többi helyiségben hasonló réteg nem jelentkezett. Szilárd padozatra utaló nyomok, padlótegla töredéke, terrazzo-törmelék, vagy terrazzo-maradvány nem volt.

A gazdag leletanyag nagy része 2–3. századi kerámia, köztük tároló-, tálaló- és főzőedények töredékei. Az edények között jó minőségű, 2. századi, itáliai terra sigillata töredékeket is gyűjtöttünk. Az 1. helyiség ÉK-i sarkában, részben a II. fal ÉK-i oldalán, egyedi leletanyagot találtunk: üvegedény töredékét, egy bronzhüvelybe foglalt vadkanagyart, egy bronz kocsirúdvéget (jó minőségű, precíz kidolgozású, szatírfejet ábrázol),